

دیدگاه‌های مشورتی اداره حقوقی قوه قضایه

شماره و تاریخ نظریه: ۷/۸۶۸۱-۲۱/۱۰/۱۳۸۲
اجرای حکم قبل از انقضای مهلت قانونی تجدیدنظر
خواهی صحیح نیست.
پرسش:

اگر متهمی که به لحاظ عجز از ایداع وثیقه یا معرفی کفیل تا روز محاکمه در زندان بوده و دادگاه بعد از محاکمه، وی را با احتساب ایام بازداشت (به لحاظ رأی وحدت رویه شماره ۶۵۴ دیوان عالی کشور) به جزای نقدی محکوم نماید و پرونده به اجرای احکام ارسال شود و محکوم علیه در اجرای احکام اظهار نماید که حاضرم جزای نقدی را در مدت دو یا سه روز بپردازم، حال با توجه به این که مطابق رأی شماره هـ/۱۱۹/۷۹ - ۸۰/۶/۵ دیوان عدالت اداری اعطای مهلت و تقسیط جزای نقدی از قضاوت سلب شده، تکلیف دایره اجرای احکام با این گونه محکومین چیست؟ آیا این گونه محکومین را که نه ممتنع هستند و نه معسر دادگاه صادر کننده حکم باید براساس ماده (۱) قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی در قبال روزی ده هزار تومان به زندان معرفی نماید؟ در این صورت آیا دستور دادگاه یک حکم جدید محسوب می شود؟ و آیا این عمل دادگاه تشدید مجازات (تبدیل جزای نقدی به زندان) تلقی نمی شود؟ و اصولاً دادگاه در این باره تکلیفی دارد یا این که دادگاه بعد از فراغت از رسیدگی تکلیفی در این باره ندارد و اگر تکلیف متوجه اجرای احکام است، قاضی اجرای احکام چه کند؟ آیا باید مهلت بدهد (که خلاف قانون است) یا جهت تحمل حبس به جای جزای نقدی به زندان معرفی کند یا قرار سابق الصدور را تخفیف داده و به قرار دیگر تبدیل و محکوم علیه را آزاد نماید تا در فرصت مناسب دیگر جزای نقدی را اخذ نماید؟ در هر صورت تقاضای ارشاد دارد.

نظر به اداره حقوقی:

طبق بند "۱" ماده (۴۷۳) قانون آیین دادرسی کیفری (اصلاحی مرداد ماده ۱۳۳۷) چنان چه محکوم علیه ظرف مهلت قانون اعتراض یا پژوهش خواهی یا فرجام خواهی نکند، حکم مجازات درباره وی اجرامی شود و نظریه این که در فرض استعلام هنوز

مهلت قانونی مزبور باقی است، اجرای حکم درباره محکوم علیه صحیح نیست؛ به خصوص که مشارالیه برای اجرای مجازات (پرداخت جزای نقدی) مهلت خواسته است. در این فرض، چنان چه قرار تأمین صادره نسبت به میزان و نوع محکومیت شدید باشد، دادسرای مجری حکم می تواند با تبدیل آن به تأمین خفیف تر تا پایان مهلت قانونی اعتراض به حکم، به انتظار تصمیم قطعی محکوم علیه صبر کند تا اگر محکوم علیه ظرف مهلت قانونی اعتراض نکرد و وجه نقد برای تأدیه جزای نقدی را تقدیم کرد با اخذ آن والا ماده (۱) قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی مصوب ۱۳۷۷ و رأی وحدت رویه ۶۵۴ - ۷/۱۰/۱۳۸۰ هیأت عمومی دیوان عالی کشور حکم را اجرا کند. ولیکن چنان چه در مهلت قانونی اعتراض کند، پرونده را برای رسیدگی به دادگاه ذیصلاح ارسال دارد.

شماره و تاریخ نظریه: ۷/۵۵۲۸ - ۶/۱۰/۱۳۸۲
ضعف کادر اجرای احکام نسبت به اجرای حکم، تکلیفی
برای دادگاه جهت تغییر مجازات ایجاد نمی کند.
پرسش:

با عنایت به این که بعضی از شعب دادگاه های نظامی در خصوص مجازات پرسنل کادر به هنگام صدور رأی با رعایت کیفیات مخفیه مستنداً به ماده (۳) قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح مبادرت به صدور حکم «حبس با خدمت» می نمایند و اجرای مجازات مزبور مشکلاتی را به همراه دارد: نظیر این که نوعاً محکوم علیه حاضر به تحمل چنین مجازاتی نبوده یا این که پس از پایان خدمت اداری به صورت غیر منظم خود را به زندان معرفی می نماید، ضمانت اجرای صدور چنین حکمی چیست؟ در صورتی که اجرای احکام با ارسال پرونده به دادگاه صادر کننده حکم تقاضای تغییر مجازات «حبس با خدمت» را به حبس «منجز» به لحاظ عملکرد محکوم علیه بنمایند، تکلیف دادگاه چه می باشد؟

نظریه اداره حقوقی:

عدم امکان اجرای مجازات مقرر در حکم به هر علتی که باشد از قبیل عدم کارایی کافی کادر اجرای احکام و یا عدم امکانات مختلف اجرای حکم، خللی بر حکم صادره که قطعی و لازم الاجرا شده و دستور اجرای آن صادر گردیده و در حال اجرا می باشد، وارد نمی کند و ضعف کادر اجرای احکام نسبت به اجرای مجازات مزبور نیز برای دادگاه ایجاد تکلیف جهت تغییر مجازات نمی نماید؛ چون دادگاه فارغ از رسیدگی بوده و حق دخل و تصرف در رأی قبلی خود و تغییر آن را ندارد.